

Hodočašće Krčke biskupije „Putevima svjedoka vjere i domoljublja“

Propovijed biskupa Ivice Petanjka

Treći drugi: VUKOVAR, 27. LISTOPADA 2018. (Lk 12,49-53)

Nije rješenje problema u mjeranju koliko je grijeh velik i koliko je težak i koliko ga ima, jer grijeh nije nešto što podliježe mjeranju na vagi ili mjeranjem metra. Grijeh nema težinu i visinu. Isus nikad ne govori o velikom i malom grijehu. To smo mi izmislili, kako bismo sami sebi olakšali svoju savjest i kako bi sami sebi dozirali do koje mjere u grijehu možemo ići, a da ne snosimo posljedice. Mi grijeh mjerimo i važemo, ali bi htjeli da nas ništa ne košta.

Nigdje u evanđelju nema govora o velikom i malom grijehu i nigdje se ne pravi razlika između velikog i malog grijeha. Za Isusa je svaki grijeh jednako velik i jednako težak i treba ga se što prije ostaviti i obratiti, jer i najmanji grijeh, ako ga se ne eliminira, može prerasti u veliki i postati zločinom. Zato Isus kaže da se grijeh mora eliminirati već onda kad se pojavi u srcu kao misao, kao pomisao, kao moguće zlo koje će ako se ostvari imati nepopravljive posljedice. Zato nije isto grijeh ne činiti ili ga učiniti pa se pokajati. Ono što je učinjeno zauvijek je učinjeno i zauvijek će ostaviti nekog traga.

Oni koji su Isusu donijeli vijest da je Pilat pobio u hramu neke zelote, koji su po svom opredjeljenju bili nacionalisti i neprijatelji Rimljana, očekivali su od Isusa da stane na stranu Galilejaca, a osudi Pilata kao grešnika i svetogrdnika. Nema razloga na to trošiti riječi jer onaj tko čini zlo, grešnik je. Ali Isus nije došao osuditi nikoga, nego sve spasiti.

Zato Isus premješta i pomiče govor s Pilata na njegove žrtve, a te žrtve su žrtve istoga grijeha. Jer ono što je Pilat učinio njima, oni su htjeli učiniti Pilatu. Oni su htjeli ubiti Pilata, ali ih je on preduhitrio i pobio njih. Bili su slabiji od njega i jedini razlog zašto bi ih trebalo žaliti je taj što su izgubili. Postali su žrtve svoje zavjere. Dobro se mora promicati dobrim sredstvima i cilj ne opravdava sredstva.

Isus je cijelog svog života otklanjao od sebe ona sredstva koja mu je davao ponudio na početku njegovog Mesijanskog poslanja kad je 40 dana boravio u pustinji. Davao mu je nudio bogatstvo, moć i ponos, da njima gradi Kraljevstvo Božje. Isus je to odbio. Ne može nitko reći: »Ja želim izgraditi bolji svijet tako što ću pola kugle zemaljske pobiti«. Imam dobar cilj, a do njega ću doći preko tuđih glava.

Isus razotkriva zlo u njegovom korijenu i ondje gdje ono nalazi plodno tlo, a to je ljudsko srce, bez demoniziranja i preuveličavanja, ali i bez gledanja kroz prste. Jer tko gleda zlo samo u drugome i toga drugog poistovjećuje sa zlom, takav dopušta da zlo raste i u njemu i potvrđuje ga u drugome. Isus osuđuje zlo i opravdava čovjeka. Spašava čovjeka uništavajući zlo.

Zato Isus pita te glasnike: »Zar mislite da su ti Galilejci koji su tako prošli veći grešnici od ostalih Galilejaca?«

Postoji neka misteriozna povezanost između patnje i zla koje čovjek čini, ali ne na način kako mi zamišljamo ispaštanje i grijeh: onaj tko je sagriješio taj ispašta, tko je kriv taj će platiti. Ne!

Posljedice grijeha i zla ne padaju na onoga tko je zlo učinio, nego na onoga tko je zlo podnio i pretrpio. Posljedice zla ne padaju na počinitelja nego na njegovu žrtvu. Pravednik podnosi nepravdu, samo zato jer je ne čini.

Evanđelist Luka ovim evanđeljem želi pozvati i one koji su Isusu donijeli glas o žrtvama, i žrtve koje je Pilat pobio i sve ljude na svijetu koji se nalaze u istoj ili sličnoj situaciji da se ugledaju i poistovjete s onim desnim razbojnikom koji je uz Isusa razapet.

Svatko će biti razapet radi zla kojeg je osobno počinio. Samo je Isus trpeći Mesija radi zla koje kraljuje svijetom. On je Pravednik koji je nepravedno osuđen i žrtva tuđeg (našeg) zla, koji svakom nepravedniku otvara vrata pravednika: »Još danas ćeš biti sa mnom u raj!« (Lk 23,43).

»Ako se ne obratite, svi ćete slično propasti!« (Lk 13,3).

Isti grijeh, koji je u Pilata očigledan, raskrinkan je i u njegovim žrtvama, a sada ga Isus prenosi i na novinare, na one koji su mu donijeli tu vijest i koji ga sad slušaju. Zlo, koje si vidio na licu drugoga, reflektira se na nama i postaje ogledalom nama i poziva nas na obraćenje. Kad događaje dobro proniknemo dolazimo do spoznaje da i mi imamo nešto zajedničko s njima, da smo i mi negdje suučesnici u svemu tome, da je i moj grijeh ugrađen u grijeh svijeta, a to me onda poziva da promijenim kriterije svojih prosudbi i da drugoga gledam drugačije, jer bi mi se moglo dogoditi da i ja »propadnem«, jer »ako se ne obratimo, svi ćemo slično propasti!« (usp. Lk 13,3).

Tada obraćenje nije pitanje šminke, nego je pitanje života i smrti. Sve proročko propovijedanje ima samo jedan cilj: poziv na obraćenje. Poziv koji nije prijetnja, nego poziv da se otkrije otrov zla i grijeha kojeg nosimo u srce.

Propast ne dolazi izvana, nego je plod ne poslušnosti pozivima i upozorenjima Božjim. Božja upozorenja uvijek računaju s našom slobodom i njegovim milosrđem. Slobodan si promijeniti svoje zle putove, a Božje milosrđe je uvijek na djelu.

Isus ne dozvoljava da ono zašto smo mi odgovorni prebacimo na drugoga: ni na Boga ni na čovjeka. Bog nam je dao zdravu pamet i razum i mi se ne možemo praviti glupi ili glumiti nevinašca koja ne znaju što je dobro, a što je zlo. Moja savjest mi jako dobro kaže gdje sam u pravu, a gdje u krivu. Nije mi potrebna nikakva crna kronika. A ako je već gledam i slušam, trebala bi mi biti dodatnim poticajem i motivacijom za obraćenjem. Svaki puta kad se nađemo pred nečijom tragedijom trebali bi se pitati: »A da sam ja bio na njegovom ili njihovom mjestu, što bi sad od mene bilo? Smrt može doći na stotine načina i u bilo koje vrijeme.«

Kaže se za *povijest da je učiteljica života*. Ta tvrdnja je istinita, ali ona ima jako malo učenika i sljedbenika. Kad bi smo učili od povijesti, ne bismo iste greške ponavljali.

Na ovom našem hodočašću *Putevima svjedoka vjere i domoljublja*, svaki dan su pred nas stavljani konkretni primjeri, ljudi i osobe s imenom i prezimenom, mjesta u kojima su živjeli ili u kojima su živjeti trpjeli i umirali.

U Staroj Gradišci su pred nama bili oni iz naše suvremene povijesti, s kojima smo živjeli i od kojih smo mogli učiti. Jučer smo se vratili u prva kršćanska vremena, kad je biti kršćaninom značilo biti svakodnevnim potencijalnim mučenikom. Danas smo ovdje u Vukovaru. Ne u povijesti, nego u sadašnjosti. Ovdje i diljem naše domovine se strašno zlo sručilo danas. U naše vrijeme. Nekih nema, neki su ostali.

Jesu li oni kojih nema bili veći grešnici od nas? Je li i naš grijeh utkan u grijeh svijeta?

Isus nas poziva da sve događaje oko nas promatramo na puno dublji način nego što se oni na prvi pogled čine, a to znači pod vidom spasenja ili propasti. Nitko ne mora propasti ako se želi obratiti. I svijet se ne smije podijeliti na dobre i na zle, kao na dva suprotstavljena tabora. Nego treba uvidjeti da se zlo nalazi u nama, na način da nam pomogne da se obratimo. Moramo tražiti korijen zla koji je u nama i moramo se pitati što je ono što pokreće i nadahnjuje naš život? Na koju se stranu mi priklanjamo? Zlo u nama i u svijetu može biti i izazov za zaokret na bolje. Amen.